

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Diarienummer: KS 2025-1602

Yttrande

Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99), Ju2025/01974

Svenska kyrkan är Sveriges största trossamfund och civilsamhällesorganisation med 5,5 miljoner medlemmar. Inom Svenska kyrkans sociala arbete, i barn- och ungdomsverksamheten och vid gudstjänst möter vi människor som bär på olika livserfarenheter däribland erfarenhet av flykt och migration. Svenska kyrkan verkar för ett öppet och inkluderande samhälle där alla är respekterade och trygga och där barn har rätt till utveckling. Svenska kyrkan har granskat betänkandet utifrån en kristen människosyn som harmoniserar med mänskliga rättigheter och barnets rättigheter.

Sammanfattning av Svenska kyrkans synpunkter

- Svenska kyrkan *avstyrker* utredningens förslag om att en särskild lag ska införas som möjliggör återkallelse av beviljade permanenta uppehållstillstånd för ett stort antal personer som lever i Sverige. Förslaget riskerar få orimligt stora negativa konsekvenser för de personer som omfattas, varav många är barn. Svenska kyrkan anser att förslaget är oproportionerligt samt strider mot etablerade rättsprinciper och människovärdesprincipen.
- Svenska kyrkan anser att utredningens analys av konsekvenserna för enskilda, för barn och för integrationen är otillräcklig.
- Svenska kyrkan anser att det är en brist att utredningen inte analyserat vilka konsekvenser förslaget kan få för tilliten till rättssystemet, myndigheter och samhället i stort.

Svenska kyrkans synpunkter

Utredningen föreslår att en särskild lag ska införas som möjliggör återkallelse av redan beviljade permanenta uppehållstillstånd och, om förutsättningar finns, ersättas med

tidsbegränsade uppehållstillstånd. Den särskilda lagen föreslås omfatta ett stort antal personer som lever i Sverige och som är flyktingar, skyddsbehövande, kvotflyktingar med flera.

Svenska kyrkan *avstyrker* utredningens förslag och anser att det är oproportionerligt och strider mot grundläggande rättsprinciper och människovärdesprincipen.

I ett flertal tidigare remissvar har Svenska kyrkan lämnat synpunkter på förslag som handlar om uppehållstillståndens längd. Svenska kyrkan har konsekvent framhållit att permanenta uppehållstillstånd bör vara huvudregel och lyft negativa konsekvenser av korta tidsbegränsade uppehållstillstånd.

Stora negativa konsekvenser för enskilda

En human och hållbar migrationspolitik är avgörande för att säkerställa människors rätt till skydd och rätt att få leva tillsammans med sin familj. Trygghet och stabilitet i det mottagande landet är särskilt viktigt för att människor med erfarenhet av flykt eller andra svåra upplevelser ska kunna bygga ett nytt liv, läka trauman och känna tillit, framtidstro och tillhörighet till det omgivande samhället. Detta går i linje med vad FN:s flyktingkommissariat och FN:s barnrättskommitté förordar; hållbara och långsiktiga lösningar för människor på flykt.

De personer som berörs av förslaget är främst är de som sökt asyl och sedermera beviljats permanent uppehållstillstånd och deras anhöriga. Det är personer som i stor utsträckning är särskilt sårbara. Enligt utredningens förslag ska nu dessa personer återigen hänvisas till en osäker tillvaro i väntan på beslut från svenska myndigheter. En sådan behandling går emot Svenska kyrkans människosyn och ansvarsprincip om att ta ansvar för medmänniskan, särskilt när hon är som mest sårbar.

Utredningen bedömer att en stor andel av de som berörs av förslaget bör kunna erhålla svenskt medborgarskap. Handläggningstiderna för medborgarskap är mycket långa, i många fall mer än två år, något som nyligen [kritiserats av Riksrevisionen](#). Därmed kan de som ansöker om medborgarskap komma att leva i osäkerhet under lång tid.

Regelverket för medborgarskap har skärpts i närtid och förslag på ytterligare skärpningar är på väg att införas såsom ett försörjningskrav. Skulle en person bli arbetslös under tiden medborgarskapsärendet handläggs, och ett sådant försörjningskrav införts, kan det leda till att hen nekas medborgarskap och därmed kan det permanenta uppehållstillståndet återkallas. Det finns därtill personer som inte har möjlighet att bli svenska medborgare då de enligt gällande praxis inte kan uppfylla identitetskravet. Så är situationen i många fall för de individer som ansökt om asyl som ensamkommande barn, blivit åldersuppskrivna och som kommer från ett land vars identitetshandlingar bedöms ha lågt bevisvärde.

Återkallas ett permanent uppehållstillstånd ska det prövas om personen kan beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Hur lång tid denna process tar är oklart. Beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd så innebär det återkommande ansökningar om förlängning. En förlängningsprocess medför utöver osäkerhet också stora begränsningar för individens liv då hen måste befinna sig i Sverige under processen, vilket kan påverka möjligheter att resa utomlands exempelvis för arbete eller studier. En ny [studie](#), publicerad i Nordic Journal of Migration Research, visar på att skyddsbehövande med tidsbegränsade uppehållstillstånd har högre stressnivåer och större oro för sin framtid jämfört med dem med permanent uppehållstillstånd.

Därtill kommer vissa personer som får sitt permanenta uppehållstillstånd återkallat utvisas ur Sverige. Detta trots att det permanenta uppehållstillståndet beviljats i enlighet med då gällande regelverk. Vidare kan familjer splittras då den särskilda lagen kan ge olika utfall för olika familjemedlemmar, utvisning, tidsbegränsat uppehållstillstånd eller medborgarskap.

Sammantaget så innebär förslaget om att införa en särskild lag för att kunna återkalla beviljade permanenta uppehållstillstånd stora negativa konsekvenser i form av ökad stress och ohälsa för de personer som berörs. Förslaget riskerar att påverka kvinnor i högre grad än män, eftersom kvinnor med utländsk bakgrund generellt har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Detta kan antas leda till att en större andel kvinnor inte uppfyller kraven för medborgarskap och därmed lever under mer tillfälliga förhållanden under längre tid.

Särskilt om barn

Ett stort antal barn, upp till 16 800 individer, kan komma att beröras av utredningens förslag. Det permanenta uppehållstillståndet har inneburit trygghet och stabilitet, något som nu hotas. Barnen riskerar att återigen hamna i en tillvaro präglad av osäkerhet, väntan och av tillfällighet. Det kan leda till stress och ohälsa vilket får negativa konsekvenser för barnens utveckling och möjlighet att tillgodogöra sig utbildning. Förslaget innebär därmed en försämring av de rättigheter som barn tillerkänns i barnkonventionen.

Bristande rättssäkerhet och proportionalitet

Som framgår av utredningen finns ett förbud mot retroaktiv lagstiftning genom 2 kap. 10 § regeringsformen. Förbudet omfattar inte lagstiftning inom alla rättsområden, men innebär till exempel ett förbud mot att retroaktivt föreskriva särskild rättsverkan av brott. Det är således inte tillåtet att retroaktivt lagstifta om utvisning som påföljd för ett visst brott. Mot denna bakgrund framstår det som synnerligen problematiskt att retroaktivt införa en lagstiftning som innebär att enskilda kommer utvisas i strid med tidigare utfästelser om permanent uppehållstillstånd, även om lagstiftningen inte direkt omfattas av 2 kap. 10 § regeringsformen.

Det kan ifrågasättas om det är rimligt att endast någon som begått brott åtnjuter skydd mot utvisning genom retroaktiv lagstiftning, medan andra enskilda inte åtnjuter ett sådant skydd.

Ett exempel på problem som kan uppstå genom retroaktiv lagstiftning på migrationsområdet är familjemedlemmar till skyddsbehövande som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning men även har haft eget skyddsbehov. Eftersom dessa familjemedlemmar kunnat beviljas permanent uppehållstillstånd på anknytning har de inte haft ett behov av att för egen del ansöka om statusförklaring. De har anpassat sitt agerande i enlighet med tidigare gällande lagstiftning. Vid en lagändring riskerar de att hamna i en betydligt mer osäker situation än om de vid tillståndstillfället förstått behovet av att även ansöka om en statusförklaring.

Den stora mängden lagändringar och lagförslag inom asyl- och migrationsområdet under de senaste åren har inneburit en minskad förutsebarhet för enskilda individer. Svenska kyrkan har sett en märkbar ökning av behovet av rådgivning och stöd till följd av osäkerhet och stress kopplat till svårigheter för individer att förstå och förutse vad som gäller för dem.

Det nu aktuella förslaget att införa en särskild lag för att retroaktivt kunna återkalla beviljade permanenta uppehållstillstånd, utan att individen gjort något fel, strider mot grundläggande rättsprinciper om förutsebarhet och proportionalitet. En central del av rättssäkerhet är förutsebarhet och det bör därför ligga i statens intresse att lagstiftningen är förutsebar.

Svenska kyrkan menar att förslaget riskerar att få orimligt stora negativa effekter för de individer som berörs och att detta inte står i proportion till syftet. Det går därmed att ifrågasätta utredningens slutsats att förslaget är förenligt med Sveriges internationella konventionsåtaganden såsom Europakonventionen och barnkonventionen.

Sammantaget så skyddar inte förslaget den enskilda människans värde och värdighet och bidrar genom det till ett samhälle som skiktar människor olika. Svenska kyrkans samhällssyn och demokratisyn bygger på människovärdesprincipen, och där är principen om att ta ansvar för människan, särskilt när hon är som mest sårbar, central.

Tillit till myndigheter och samhället

Svenska kyrkan verkar för ett samhälle med social sammanhållning med tillit - både mellan människor och tillit till våra demokratiska institutioner och myndigheter. Inom Svenska kyrkans sociala arbete fungerar diakoner och diakoniarbetare ofta som brobyggare till kommunala och statliga myndigheter, särskilt för de grupper som har låg tillit till dessa.

Utredningens förslag riskerar att underminera tilliten till rättssystemet, till svenska myndigheter och till att myndighetsbeslut består. Detta kan få negativa konsekvenser för samhället i stort.

Utredningens konsekvensanalyser

Svenska kyrkan anser att utredningens analys av förslagets konsekvenser för enskilda individer och barn är otillräcklig. Vidare menar Svenska kyrkan att analysen av konsekvenserna för individers integration bygger på en förenklad syn på vad integration innebär.

Uppsala 3 december 2025

Martin Modéus

Ärkebiskop, ordförande

Karin Sarja

Avdelningschef